

UDC 342

SCOPUS CODE 3301

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2022-3-179-185>

სოციალური სამართლიანობის ღირებულებითი ასპექტები

ლია მეტრეველი	სოციალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, საქართველოს უნივერსიტეტი, საქართველო, 0160, თბილისი, მ. კოსტავას 77 E-mail: metreveli.lia@mail.ru	ტექნიკური
ია ალანია	სოციალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, საქართველოს უნივერსიტეტი, საქართველო, 0160, თბილისი, მ. კოსტავას 77 E-mail: iako lania@mail.ru	ტექნიკური

რეცენზენტები:

ი. კუტუბიძე, სტუ-ის საინჟინრო ეკონომიკის, მედიატექნოლოგიებისა და სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის პროფესორი

E-mail: kutubidzeiasha@gtu.ge

ი. კალანდია, სტუ-ის საინჟინრო ეკონომიკის, მედიატექნოლოგიებისა და სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის პროფესორი

E-mail: kalandiai@mail.ru

ანოტაცია. დღეს ადამიანების უმეტესობა სოციალურ სამართლიანობას უკავშირებს კანონის წინაშე ყველა მოქალაქის თანასწორობას, ღირსეულ ხელფასს, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური უზრუნველყოფის მაღალ დონეს, მოქალაქეთა თანაბარ ხელმისაწვდომობას ჯანდაცვაზე, განათლებაზე, კულტურაზე და ა. შ.

სტატიაში გაანალიზებულია სოციალური სამართლიანობის ღირებულებითი ასპექტები. განსაზღვრულია „ღირებულებათა“ მნიშვნელობა და როლი ადამიანის ცხოვრებაში. შესწავლილია „ღირებულებისა“ და „კეთილდღეობის“ ცნებების შინაარსობრივი დამოკიდებულება.

გამოყოფილია და ცალკე განიხილება სოციალური სამართლიანობის ისეთი მნიშვნელოვანი ასპექტები, როგორცაა: სოციალური, სამართლებრივი და პოლიტიკური. გაანალიზებულია სოციალური სამართლიანობის მოთხოვნა თანამედროვე ქართულ საზოგადოებაში. მოცემულია სოციალური სამართლიანობის როლის შეფასება საზოგადოების განვითარებაში.

სოციალური სამართლიანობის ღირებულებითი ასპექტების გაანალიზებისას, უნდა აღინიშნოს, რომ

სწორედ სოციალური სამართლიანობაა ის კატეგორია და სამუშაო ინსტრუმენტი, რომლითაც ჩვენ ვაფასებთ სხვადასხვა სოციალურ და პოლიტიკურ ფენომენს, მიღებულ კანონებს, მიმდინარე რეფორმების შედეგებს, საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობას, სოციალურ ჯგუფებს და კლასებს, საზოგადოებრივი სიკეთის განაწილებას და ა. შ.

საკვანძო სიტყვები: კეთილდღეობა; სამართლიანობა; სოციალური სამართლიანობა; ფასეულობა; ღირებულება; შეფასება.

შესავალი

დღეს ადამიანების უმეტესობა სოციალურ სამართლიანობას უკავშირებს კანონის წინაშე ყველა მოქალაქის თანასწორობას, შრომის ღირსეულ ხელფასს, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური უზრუნველყოფის მაღალ დონეს, მოქალაქეთა თანაბარ ხელმისაწვდომობას ჯანდაცვაზე, განათლებაზე, კულტურაზე და ა. შ.

ამ ნაშრომში ჩვენ არ გვაქვს მიზნად სოციალური სამართლიანობის ბუნების გარკვევა, ე. ი. სოციალური სამართლიანობის განცდა თანდაყოლილია, თუ არის სოციალიზაციის პროცესის შედეგი. სტატიის კონტექსტში გვინდა ყურადღება გავამახვილოთ შემდეგზე: ადამიანს, მეტ-ნაკლებად, ყოველთვის ექნება უსამართლობის განიცდა, განსაკუთრებით საკუთარ თავთან მიმართებაში.

მეორე მხრივ, სოციალური სამართლიანობა ყოველთვის იქნება აგებული კონკრეტულ ისტორიულ მომენტზე და განისაზღვრება სოციალური ურთიერთობების ფორმებით. მაგალითად, როდესაც

სსრკ-ში ტარდებოდა კოლექტივიზაცია, სოციალური სამართლიანობის გაგება განსხვავებული იყო მათ შორის, ვინც ახორციელებდა კოლექტივიზაციას და მათი, ვისაც აკულაკებდნენ.

ძირითადი ნაწილი

კონკრეტული ფენომენის ან პროცესის აქსიოლოგიური ანალიზის ჩატარებამდე აუცილებელია განვსაზღვროთ თავად ღირებულების ცნება.

ჩვენი აზრით, უპირველეს ყოვლისა, აუცილებელია ღირებულების ცნების გამოყოფა მნიშვნელობით ახლომდებარე კატეგორიებისგან, როგორცაა „კეთილდღეობა“, „მნიშვნელოვნება“ და „შეფასება“.

ადამიანი სიცოცხლის პირველივე წუთებიდან იწყებს ამ წყაროსთან ურთიერთობას და, შესაბამისად, მის შეცნობას.

საგნებსა და მოვლენებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ ადამიანზე, შეუძლიათ მას სიამოვნება და სარგებელი მოუტონ ან, პირიქით.

გარემომცველი რეალობის შეცნობის პროცესში უკვე ჩამოყალიბებულია შედარებისა და შეფასების აქტები, ვინაიდან ადამიანი იწყებს გარჩევას და გამოყოფას თუ რა არის მისთვის აუცილებელი და რა – სასარგებლო, ე. ი. თუ რა წარმოადგენს მისთვის განსაზღვრულ ღირებულებას, სხვა დანარჩენისაგან განსხვავებით. ამრიგად, დარწმუნებით შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ღირებულებები ადამიანის ბუნებაში თანდაყოლილადაა ჩადებული.

„ღირებულების“ ცნებასთან მნიშვნელობით ყველაზე ახლოს არის ცნება „კეთილდღეობა“. თუმცა არ ღირს მათი აღრევა. მაგალითად, არისტოტელემ „კეთილდღეობის“ ცნებას დაუკავშირა მიზნის კატეგორია. მისი აზრით, თუ ადამიანი რაღაცას აღ-

წევს ჯიუტად და ამაში დიდ ძალისხმევას ხარჯავს, მაშინ ეს უკვე მისთვის კეთილდღეობაა. ღირებული იქნება სწორედ ის კეთილდღეობა, რომელიც უფრო ახლოს არის მიზანთან.

ფ. ა. ბროკჰაუზისა და ი. ა. ეფრონის ენციკლოპედიურ ლექსიკონში „კეთილდღეობა“ წარმოდგენილია რამდენიმე მნიშვნელობით. ჯერ ერთი, სიკეთე შეიძლება გამოიხატოს მატერიალურ საგნებში და, მეორეც, მას ჰქონდეს სულიერი ფორმები (ჭეშმარიტების ცოდნა და მოვალეობის შესრულება). მესამე, სიკეთე შეიძლება იყოს უმაღლესი მიზანი, რომლისკენაც მიისწრაფვის ყველა გონიერი არსება, როგორც უმაღლესი სიკეთე.

იმისათვის, რომ გამოვყოთ ცნება „სიკეთე“ „ღირებულების“ ცნებისაგან, მივმართოთ ცნობილი გერმანელი ფილოსოფოსის ჰაინრიხ რიკერტის ნაშრომებს. კერძოდ, ის გვთავაზობს ხელოვნების ნიმუშებს, ერთი მხრივ, როგორც ჩვეულებრივ რეალურ ობიექტს, ხოლო მეორე მხრივ, როგორც განსაზღვრულ ღირებულებას. მაგალითად, ნებისმიერი ნახატი არის ტილო, რომელზეც საღებავებია გამოყენებული (რიკერტის აზრით, ეს არის სიკეთე), ხოლო, როგორც ხელოვნების ნიმუში, ნახატი არის ღირებული.

ნებისმიერი ნივთი, ერთი მხრივ, არის საყოფაცხოვრებო სამყაროს ობიექტი და, მეორე მხრივ, შეიძლება შეიცავდეს გარკვეული მნიშვნელობით ღირებულებას, მაგალითად, როგორც საოჯახო რელიკვია ან უნიკალური საგანი ერთ ეგზემპლარად.

ჩვენი კვლევის შემდეგი ნაბიჯი არის „შეფასების“ ცნების გამოყოფა „ღირებულებისგან“. ჩვენ მიერ უკვე ნახსენები გერმანელი ფილოსოფოსი რიკერტი თვლიდა, რომ ცნებები „ღირებულება“ და „შეფასება“

განსხვავებულ სფეროს განეკუთვნება და მათი აღრევა ფილოსოფიის ერთ-ერთი უდიდესი ილუზიაა.

თუ გარემო სამყაროს შევფასებთ, როგორც მატერიალურ საგანს იდეალური სახით, მაშინ თავად შეფასების ფაქტი არაფერი იქნება თუ არა როგორც შედარება საგნის შეფასებისას რაღაც იდეალურთან ან ნიმუშთან.

რაც უფრო მაღალი და პოზიტიური იქნება ჩვენი შეფასება, მით მეტად დააკმაყოფილებს შეფასებული ობიექტი ჩვენს მოლოდინებსა თუ მოთხოვნებს. მაგრამ, ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, შეფასება შეიძლება ასევე იყოს უარყოფითი ანუ შეფასების შედეგების მიხედვით საგანი ან ობიექტი შეიძლება არ წარმოადგენდეს რაიმე მნიშვნელოვანს.

ამრიგად, ყოველი შეფასება მოიცავს შეფასების ობიექტს, მას, ვინც აფასებს და იმ ნორმებს, საფუძვლებს, სტანდარტებს, რომელთა გადასახედიდანაც ხდება შეფასება. და აქ ღირს ყურადღება მივაქციოთ იმ ფაქტს, რომ თითოეული კულტურა გვთავაზობს ღირებულებების საკუთარ კომპლექტს, ამიტომ ნორმები და იდეალები შეიძლება სრულიად განსხვავებული იყოს.

შეფასება არის შედარება გარკვეულ იდეალთან, ამიტომ ეს მოქმედება გამოიყენება როგორც მატერიალური, ისე სულიერი სამყაროსთვის. შეგვიძლია შევფასოთ ნივთის მოხერხებულობა და პრაქტიკულობა, ნორმალური შეფასება მივცეთ პირის ქმედებებს. თავად შეფასების აქტს ასევე შეიძლება ჰქონდეს ემოციური შეფერილობა და განსხვავებული ელფერი.

მაგალითად, შეფასება შეიძლება იყოს დადებითი ან უარყოფითი, ობიექტური ან სუბიექტური, დამოკიდებული ან დამოუკიდებელი, მნიშვნელო-

ვანი ან უმნიშვნელო და ა. შ. დასასრულ, ნებისმიერი ადამიანი იცნობს ისეთ კონცეფციას, როგორცია თვითშეფასება.

ზემოთ უკვე აღვნიშნეთ, რომ შეფასების აქტი პირდაპირ და განუყოფლად არის დაკავშირებული შემეცნების აქტთან. ჩვენ არ შეგვიძლია შევაფასოთ ობიექტი მისი ცოდნის გარეშე, მაგრამ მისი შეცნობით, ამავე დროს ვახდენთ მის შეფასებას. თვითშეფასების იგივე აქტი, რომელიც შეიძლება გახდეს ადამიანის მოტივი და თვითგანვითარების მამოძრავებელი წყარო, იწყება თვითშემეცნების აქტით.

ამჟამად „შეფასების“ ცნებამ საკმაოდ ფართო მნიშვნელობა შეიძინა და გამოიყენება, როგორც შეფასება ზოგადად, შეფასების ნებისმიერი შედეგი ან თავად შეფასების პროცედურა.

დასასრულ, ჩვენ გავაანალიზებთ, თუ როგორ უკავშირდება ერთმანეთს ცნებები – „მნიშვნელობა“ და „ღირებულება“. ჩვენი აზრით, „მნიშვნელობის“ ცნება უფრო ფართო მასშტაბისაა, ვიდრე „ღირებულების“, ვინაიდან ნებისმიერ ღირებულებას აქვს მნიშვნელობა ადამიანისთვის, მაგრამ ის, რაც ადამიანისთვის მნიშვნელოვანია ავტომატურად მისთვის ღირებული ვერ იქნება. ეპიდემიებს, ტერორისტულ თავდასხმებს, ავიაკატასტროფებს, სტიქიურ უბედურებებს, რა თქმა უნდა, მნიშვნელობა ექნება ადამიანისთვის, მაგრამ ისინი არაა ღირებული.

ამ საკითხის კონტექსტში მიზანშეწონილი იქნებოდა სხვა ცნობილი გერმანელი ფილოსოფოსის მარტინ ჰაიდეგერის მოსაზრება, რომელიც თვლიდა, რომ ღირებულებები არის დაუსაბუთებელი ფსევდოკონცეფციები, რომლებზეც ფოკუსირებულია ადამიანი თავისი ფსევდოარსებობით.

მიუხედავად მ. ჰაიდეგერის მიერ ფასეულობების კრიტიკული შეფასებისა, ჩვენი შემდგომი კვლევისთვის გადმოვცემთ ცნება „ღირებულების“ მინიმუმ მიახლოებით განმარტებას. ზემოაღნიშნული მასალის გათვალისწინებით, ფასეულობებით ჩვენ გავიგებთ ყველაფერს, რასაც დადებითი მნიშვნელობა აქვს ადამიანისთვის და ხელს უწყობს შემდგომ პროგრესს, როგორც პიროვნულს, ისე სოციალურს.

კვლევის სურათის დასასრულებლად და ისეთი რთული ცნების არსის გამოხატვისთვის, როგორცაა „ღირებულება“, ჩვენი აზრით, მიზანშეწონილია შემოვიტანოთ კიდევ ერთი განმარტება, რომლის ავტორიც არის ერის ფრომი. იგი ამბობს, რომ „ღირებულად ან კარგად ითვლება ყველაფერი, რასაც თავად სიცოცხლე ითხოვს და იმავდროულად ხელს უწყობს ადამიანის ყველა შესაძლებლობის ყველაზე სრულყოფილ გამოვლენას“.

რაც შეეხება სოციალურ სამართლიანობას, ეს ცნება დღეს საკმაოდ ხშირად გამოიყენება ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში. ჩვენ შეგვიძლია შევხვდეთ „სოციალურ სამართლიანობას“, როგორც ყოველდღიურ, ისე საერთაშორისო დონეზე, ოფიციალური დოკუმენტების მიღებისას. მაგალითად, 2008 წელს შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციამ მიიღო დეკლარაცია სოციალური სამართლიანობის შესახებ სამართლიანი გლობალიზაციისთვის.

2009 წლიდან 20 თებერვალი მსოფლიო მასშტაბით აღინიშნება, როგორც სოციალური სამართლიანობის მსოფლიო დღე, რომელიც გამოცხადებულია გაეროს გენერალური ასამბლეის მიერ.

უკვე ამ მაგალითებიდან ირკვევა, რომ სოციალური სამართლიანობა საკმაოდ მწვავე პრობლემაა, რო-

მელიც აწუხებს მთელ კაცობრიობას და გავლენას ახდენს ისეთ ცნებებზე, როგორცაა ადამიანის უფლებები, ეთიკა, გლობალური განვითარება და ა.შ.

გარკვეული დარწმუნებით შეიძლება ითქვას, რომ სამართლიანობას ყოველთვის ექნება სოციალური ელფერი, ე. ი. არ არსებობს ცალკე სოციალური სამართლიანობა. ჩვენი კვლევის ფარგლებში არ დავსვამთ ამოცანას, ვუპასუხოთ კითხვას თუ რამდენად სამართლიანად არის მოწყობილი ბუნება, რომ მასში არსებულ ორგანიზმებს შორის ურთიერთობა აგებულია ერთიან კვებით ჯაჭვში.

ამის საფუძვლად ავიღოთ ვარაუდი, რომ ადამიანთა საზოგადოების გაჩენასა და განვითარებასთან ერთად სოციალური სამართლიანობის განვითარებაც პარალელურად მიმდინარეობდა, ვინაიდან საზოგადოებას სჭირდება სამართლიანი ურთიერთობები მისი განვითარებისთვის და თავად სამართლიანობა ვერ იარსებებს საზოგადოების გარეშე, ესე იგი სამართლიანობა არ შეიძლება იყოს არასოციალური.

ლოგიკურია ვივარაუდოთ, რომ განვითარების თითოეულ ეტაპზე ეს კონცეფცია გამდიდრდა ახალი მნიშვნელობებით. მაგალითად, ძველ აღთქმაში სამართლიანობა განმარტებულია, როგორც თანაბარი ნაცვალგება ყოველი საქმისთვის – „თვალი თვალის წილ“, „კბილი კბილის წილ“.

მაშ ასე რა არის სოციალური სამართლიანობის ღირებულება? ჩვენი აზრით, ამ კითხვაზე პასუხი მინიმუმ სამ ასპექტში უნდა ვეძებოთ: სოციალურში, სამართლებრივსა და პოლიტიკურში.

კითხვაზე, თუ რამდენად მოთხოვნადია სოციალური სამართლიანობა თანამედროვე ქართულ საზოგადოებაში და რა ღირებულება აქვს მას მოქა-

ლაქებისთვის, შეიძლება ვუპასუხო 2021 წელს ჩვენ მიერ ჩატარებული კვლევით. ამ კვლევის მიხედვით, მოსახლეობის სხვადასხვა ჯგუფს შორის ყველაზე პოპულარული აღმოჩნდა სოციალური სამართლიანობის იდეა (47%), რომელიც პოპულარობით უსწრებდა ისეთ იდეებს, როგორცაა „დასავლეთთან დაახლოება“ (11%), „თავისუფალი ბაზარი“ (13%), „ძლიერი, მკაცრი ხელისუფლება“ (26%) და ა. შ.

სოციალური სამართლიანობის სამართლებრივი ასპექტი შეგიძლიათ იხილოთ საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციაში (საქართველოს კონსტიტუციის მუხლები: 30–ე, 32–ე, 35–ე, 37–ე და ა. შ.).

სამართლიანობის პრინციპს შეიცავს სისხლის სამართლის კოდექსიც. სწორედ სისხლის სამართლის კოდექსი ადგენს, რომელი ქმედება შეიძლება ჩაითვალოს სისხლისსამართლებრივ დასჯადად და რომელი – არა. გარდა ამისა, სოციალური სამართლიანობის პრინციპების განხორციელება ნიშნავს, რამდენად სამართლიანია არსებული კანონები და მათი გამოყენება. წინააღმდეგ შემთხვევაში, შეიძლება ისე გამოვიდეს, როგორც ცნობილ ფრაზაშია: „ყველაფერი მეგობრებისთვისაა, მხოლოდ კანონია მტრებისთვის“.

დაზარალებულთან მიმართებით სოციალური სამართლიანობა ხორციელდება მიყენებული ზიანის ანაზღაურებისა და დამნაშავის ადეკვატური დასჯის მიზნით. რაც შეეხება ყველა მოქალაქეს, ამ შემთხვევაში კანონი თითოეულის უდანაშაულობის პრეზუმფციას უზრუნველყოფს.

დასკვნა

საზოგადოდ, გაანალიზებული სოციალური სამართლიანობის პოლიტიკური ასპექტების მიხედ-

ვით, სახელმწიფოს მთავარი ფუნქცია საზოგადოების მთლიანობისა და სტაბილურობის უზრუნველყოფაა. ამისათვის სახელმწიფომ უნდა აღკვეთოს საზოგადოების სოციალური სტრატეგიკაცია, უზრუნველყოს ყველა მოქალაქის ღირსეული ცხოვრება. ამრიგად, სოციალური სამართლიანობა პოლიტიკური რეჟიმების ლეგიტიმურობის აუცილებელი პირობაა.

სოციალური სამართლიანობის პრაქტიკაში განხორციელება მოითხოვს გარკვეულ ძალისხმევას, რაც მხოლოდ სახელმწიფოს, უფრო სწორად, სოციალურ სახელმწიფოს შეუძლია. ამრიგად, სახელმწიფო და სოციალური სამართლიანობა ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირშია. სოციალური სამართლიანობის პრინციპები ვერ განხორციელდება სახელმწიფოს მონაწილეობის გარეშე, მაგრამ თავად სახელმწიფოს არ შეიძლება ეწოდოს სოციალური, თუ ის არ განხორციელებს ამ პრინციპებს.

სოციალური სამართლიანობის ღირებულებებით ასპექტების გაანალიზებისას, აღსანიშნავია, რომ სწორედ სოციალური სამართლიანობაა ის კატეგორია და სამუშაო ინსტრუმენტი, რომლითაც ჩვენ

ვაფასებთ სხვადასხვა სოციალურად აპოლიტიკურ ფენომენს, მიღებულ კანონებს, მიმდინარე რეფორმების შედეგებს, საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობას, სოციალურ ჯგუფებს და კლასებს, საზოგადოებრივი სიკეთის განაწილებას და ა. შ.

ჩვენ მიერ გამოვლენილი ასპექტები, რა თქმა უნდა, არ ამოწურავს სოციალური სამართლიანობის მთელ ღირებულებით პალიტრას; თუ სასურველია, შეიძლება გამოიყოს მრავალი სხვაც, მაგალითად, ეკონომიკური, მორალური და ეთიკური, კულტურული და ა. შ. მაგრამ ჩვენ მიერ გაანალიზებული ეს კომპონენტებიც კი საკმარისია დავასკვნათ, რომ სოციალურ სამართლიანობას აქვს დადებითი მნიშვნელობა მოქალაქეთა უმრავლესობისთვის, სოციალური სამართლიანობის საფუძვლების განხორციელება საშუალებას აძლევს საზოგადოებას განვითარდეს თავისუფლად, თავიდან აიცილოს ისეთი სოციალური კატაკლიზმები, როგორცაა რევოლუცია, სამოქალაქო ომები და შიგასახელმწიფოებრივი არეულობა.

ლიტერატურა

1. *The Complete Works of Aristotle.* (1984). USA: Princeton University Press.;
2. *Philosophical encyclopedic dictionary.* (2014).;
3. Fromm, E. (2015). *Revolution of Hope.*;
4. Heidegger, M. (2015). *On Time and Being.*;
5. *Bible. Books of the Holy Scriptures of the Old and New Testaments.* (2009). Helsinki: Avainsanomary.;
6. Brockhaus, F. A., Efron, I. A. (2003). *Encyclopedic Dictionary.*;
7. ILO Declaration on Social Justice for a Fair Globalization. (2008). Retrieved from: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/pdf/fair_globalization.pdf (In Russian);
8. Rickert, G. (2017). *Natural sciences and cultural sciences.*

UDC 342

SCOPUS CODE 3301

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2022-3-179-185>

The Value Aspect of Social Justice

Lia Metreveli Department of Social Sciences, Georgian Technical University, Georgia, 0160, Tbilisi, 77, M. Kostava str.
E-mail: metreveli.lia@mail.ru

Ia Alania Department of Social Sciences, Georgian Technical University, Georgia, 0160, Tbilisi, 77, M. Kostava str.
E-mail: iako lania@mail.ru

Reviewers:

I. Kutubidze, Doctor of Philosophy, Professor, Faculty of Engineering Economics, Media Technologies and Social Sciences, GTU

E-mail: kutubidzeiasha@gtu.ge

I. Kalandia, Doctor of Philosophy, Professor, Faculty of Engineering Economics, Media Technologies and Social Sciences, GTU

E-mail: kalandiai@mail.ru

Abstract. Most people today associate social justice with the equality of all citizens before the law, a decent wage, a high level of social security for people with disabilities, equal access to health care, education, culture, and etc.

We analyze value aspects of social justice and define the importance and role of values in human life. The substantive relationship between the concepts of *value* and *well-being* is studied.

Important aspects of social justice such as: social, legal and political are discussed separately. The demand for social justice in modern Georgian society is analyzed. An assessment of the role of social justice in the development of society is given.

Analyzing the value aspects of social justice, we would like to point out that social justice is the category and working tool by which we evaluate various social and political phenomena, adopted laws, results of ongoing reforms, socio-economic status of Georgia, social groups and classes, distribution of public good and etc.

Keywords: justice; rate; social justice; the value; valuable; welfare.

განხილვის თარიღი 08.04.2022

შემოსვლის თარიღი 18.04.2022

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 23.09.2022